

BUTLLETÍ DE L'AGRUPIACIÓ EXCURSIONISTA DE GRANOLLERS

SUMARI

Al servei de la cultura (Editorial).— Coneixements pràctics. La marxa de nit, per A. PINYOL I LLOP.— Pàgines antològiques d'excursionisme. El salt de la núvia, per FRANCESC MASPONS I LABRÓS.— El paisatge de la Plana de Vic, per JOSEP M.ª PUCHADES.— Folklore. Costums del Vallès. La Serra La Vella, per JOSEP FONT I DE FALGÁS.— Cursets i Conferències.— Notes.— Observacions meteorològiques locals.— Programa Novembre i Desembre

NOVEMBRE - DESEMBRE

MCMXXXII

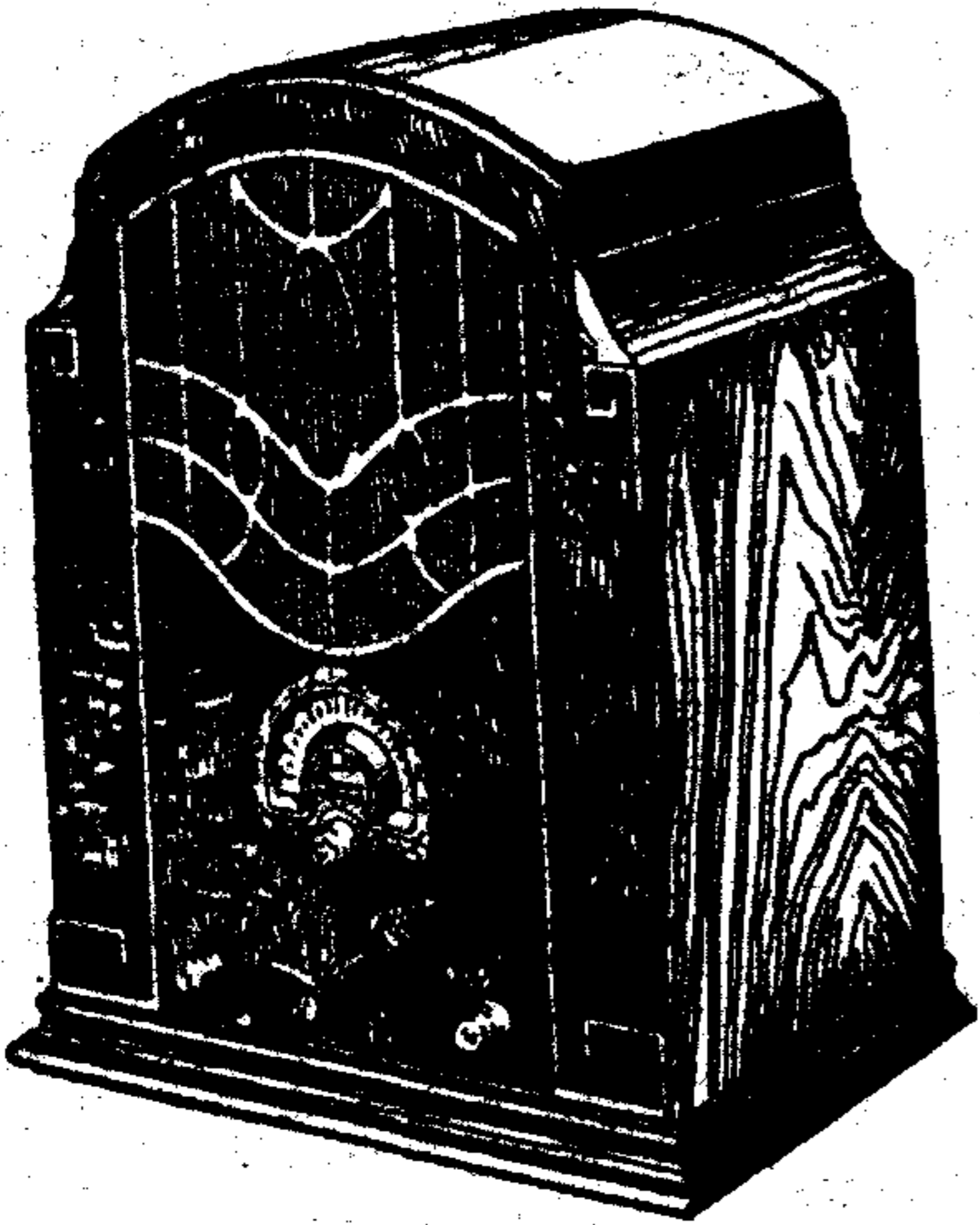
Clarion Radio

Heu-vos ací els dos models **Clarion** que actualment han assolit la màxima popularitat i que estan obtenint l'èxit mundial més ressonant per llur excel·lència, i per ésser reconeguts com els millors receptors del tipu **Neutrodí** i **Superheterodí** dissenyats en la present temporada.

Model 40—Amb circuit **Neutrodí** ultra-modern a base de les vàlvules **Multi-mu** i **Pentodo**, dotat de tots els perfeccionaments i equipat amb el famós altaveu dinàmic **TCA**, amb 98 % de puresa de to.

Model 40, de 5 vàlvules

Model 80, de 7 vàlvules

Model 80—Amb circuit **Superheterodí**. Es el receptor ideal per excel·lència per a tots els que desitgin una selectivitat extremada. Es difícil trobar un receptor que l'avantatgi. Equipat amb vàlvules **Multi-mu** i **Pentodo**. Va proveït de tots els refinaments i avenços fins el dia i amb altaveu dinàmica **TCA**.

**Distribuidor general
per a Espanya:**

PLATÓ TEXIDÓ

**Diputació, 175-181
BARCELONA**

Construcció i Venda
de

Mobles

Especialitat en els treballs d'encàrrec

DORMITORI compost de llit, armari amb dues llunes, 2 tauletes de nit i 2 cadires tapissades

Pessetes 430

DORMITORI compost de llit, calaixera, 2 tauletes de nit i 2 cadires

Pessetes 265

MENJADOR compost de bufet, taula i 6 cadires

Pessetes 215

Visitar aquesta casa és comprar

Jaume Blanxart

Taller i Despatx

Carrer Ricoma, 95 i Plaça dels Cabrits, 6

Granollers

SOLUCIÓ CASES

Enforteix els ossos i obre la gana

Indispensable a les dones emba-
rassades i les que crien :: Molt
útil per al creixement dels nens

Preparat a la Farmàcia J. PUCHADES

Plaça de la Liana, 11 : Barcelona

Preu: 2'50 pessetes ● ● De venda a les Farmàcies

Apotecaria i Drogueria

de

Josep Marimón i Garriga

Anàlisis Específics Nacionals i Estrangers

*Clinics Dipòsit de sèrums i vacunes de les cases Ybis,
de Madrid i Meister Lucius, d'Alemanya*

de tota mena Drogues i Colors de totes marques

Doctor Robert, 12 i 12 bis

Telèfon 30

Granollers

Joieria

Relotgeria

Taller de Compos-
tures i Confecció
de

JOIES

Rafael Font

Granollers

Doctor Robert, 19

TALLER D'ENQUADERNACIONS

Llibreria
Figurins
Papereria

Objectes
d'Esriptori
Dibuix i Pintura

JOAN CARBÓ

Sant Roc, 15

GRANOLLERS

Clavé, 44

En interès

de la vostra salut física i moral, cal que us feu soci de l'«Agrupació Excursionista de Granollers»

Aquesta Entitat aconpleix la tasca següent:

- Exercici físic metòdic, amb la pràctica adequada de l'excursionisme.
- Actuació cultural, mitjançant conferències, curses, exposicions, publicacions, etc.
- Per aital fi, ultra els treballs generals de l'Entitat, funcionen en ella les Seccions Feminal, d'Estudi i de Butlletí i Publicacions, i estan creant-se les Seccions Atlètica, Infantil i de Fotografia i Pintura, i altres n'hi ha encara en projecte.
- Disposa d'un Museu, Biblioteca, Tenda de «camping» i material excursionista per al servei dels socis.

I edita també el present BUTLLETÍ.

Vós heu de contribuir a aquestes activitats!

Feu-vos apuntar soci!

ANY II

NÚMERO 7

BUTLLETÍ

NOVEMBRE-DESEMBRE : MCMXXXII

Josep Umbert, 30-32

Al servei de la cultura

De les Biblioteques Populars de Catalunya que depenen de la Generalitat, una de les més belles pel local on està emplaçada, és la de Granollers.

La magnífica sala d'estil ogival del segle XV, construïda per a servir d'Hospital de la Vila, fou estatge també, en el transcurs dels temps, d'altres institucions públiques: servi d'església de teatre, i d'escola, segons les necessitats del moment. Cal reconèixer, però, que la seva habilitació per les funcions actuals fou d'una oportunitat i encert que poques poblacions han imitat. Degudament restaurada i adaptada a la moderna finalitat, ha assolit una unió assenyada entre l'aspecte primitiu i les necessitats actuals; hom ha sabut combinar les qualitats artístiques i arqueològiques, que fan relluir la seva bellesa severa, a les condicions imprescindibles d'estructura arquitectònica que ha de posseir un edifici destinat a Biblioteca. I encara la seva especial disposició hi afavoreix també la celebració de conferències i actes culturals, que fan augmentar les seves eficiències.

Però el seu règim interior i la vigilància que per als llibres és necessària, són greu obstacle per la celebració freqüent d'aquells actes culturals. A més, les exposicions artístiques que es podrien organitzar, hi són més difícils davant l'absorció total dels murs pels prestatges destinats a llibreria.

Per a suplir aquests inconvenients, i perquè puguin sovintejar més en la nostra ciutat les conferències i cursets d'ensenyament, les exposicions artístiques i els concerts musicals, coneixent la tradició de cultura que anima el Consell Directiu de la Caixa de Pensions per a la Vellesa i d'Estalvi, l'Agrupació li ha tramès un ofici demanant que, ultra la creació a Granollers d'una sucursal de l'"Institut de Cultura de la Dona que treballa", volgués prosseguir l'obra iniciada en altres poblacions, posant a la nostra ciutat una sala destinada expressament a aquests actes culturals que es farien així segurament més apetents a la majoria dels nostres conveïns. No hi ha dubte que els brillants serveis de l'Institut de Cultura, que

assoleixen tant d'èxit a Barcelona, i que també han estat inaugurats recentment a Palma de Mallorca, tindrien a Granollers una eficàcia ben remarcable. De la mateixa manera, el poder disposar d'una sala de conferències, exposicions i concerts, com en altres poblacions catalanes ha establert la Caixa de Pensions i d'Estalvi, seria un pas més endavant vers aquell ideal de difusió de cultura que tots desitgem obtenir a casan ostra.

Goneixements pràctics

La marxa de nit

Per A. Pinyol i Elop

La marxa de nit exigeix el domini de tots els sentits. Es la pedra de toc per conèixer l'excursionista bregat a la muntanya.

Perillosa, quan travessa camins. Difícil, quan entra per corriols escassament fressats. Temerària, quan s'empren per dreces cobertes i desconeixent el terreny. La serenitat, la *cama dura* i l'instint d'orientació, són les qualitats que representen el paper més important en aquest acte. L'esperit d'aventura i el desig d'emocions són, moltes vegades, els factors que les fan emprendre.

La colla forma en filera índia, això és, un darrera l'altre, guardant entre sí un parell de passes de distància. El Cap, si és que ningú no coneix el camí que es recorre, marxa al davant. Per contra, si hi ha algun company que en sigui coneixedor, és aquest el que ocupa el lloc capdavanter, seguit del Cap, el qual sovint li farà observacions per tal de comprovar si va ben orientat i regularà la marxa a l'abast del més feble.

El Segon, que comparteix amb el Cap la responsabilitat de la sortida, marxa al darrera de tots. La seva principal missió consisteix en empènyer i no permetre que ningú s'endarrereixi, o, per millor dir, que no perdin contacte amb els companys del davant. Si nota que algun company experimenta senyals de fatiga o esgotament—bastant generals en les marxes de nit— farà un crit al Cap, per tal de que pari la marxa i fer-li ocupar un lloc més avançat de la filera. Això l'animarà.

El Cap, encara que confiï en un company pràctic del terreny, per l'experiència viscuda en altres sortides i tenint present l'esforç que durant el dia hagin fet els companys, ha de mesurar si es troben en condicions suficients per a resistir una marxa en relació amb la distància a recórrer i els obstacles a salvar i, diem resistir perquè no pas en el sentit de que per realitzar-la

s'hagin de despendre de totes les reserves d'energia, car ja explicàrem en el número passat que l'exercici immoderat de la marxa amb els seus agravaents, el cansanci i la fatiga, poden ésser causa de greus dolències.

El Cap és l'individu que més constantment porta un llum encès. Ordinàriament ningú més de la Colla l'utilitza sense permís d'ell. Cal habituar-se a caminar a les fosques. Durant la marxa, cal observar un compte especial de no encarar el llum als companys perquè els enlluernaria i no podrien apreciar el lloc on posarien els peus.

Cadascú porta la vista fixa en els moviments del company que va al davant i observa atentament els obstacles que troba per avisar el que segueix al seu darrera. Si la nit és tan fosca que la visualitat es faci gairebé impossible, és un bon consell col·locar damunt la motxilla un drap blanc o mocador i això permetrà distingir-se en la foscor.

La marxa de nit per llocs perillosos es desenrotlla en silenci absolut i el Cap adverteix amb mots breus i precisos els obstacles que troba en el pas: «Ull a la dreta!», «Compte el cap!», «Perill a l'esquerra!», «Aigua a la dreta!», etc. I aquests advertiments un company els passa a l'altre a mida que salva els susdits obstacles. Per tal de comprovar si la Colla segueix la marxa amb regularitat, de tant en tant el Cap inicia el recompte, que consisteix en cantar cadascú el número d'ordre que porta a la fila. Per exemple: el Cap, després de travessat un lloc difícil, arriba en un pla i sense deixar de caminar vol saber si tots els companys segueixen ordenats darrera d'ell i per tal de comprovar-ho, canta *Un*, el que segueix contesta immediatament *Dos*, l'altre *Tres*, i així successivament fins arribar al Segon de Colla que, tanca la filera, i contesta *Tants! Endavant!*, com donant a comprendre que tot va bé. D'aquesta manera si a l'excursió anaven deu i en fer el recompte només responen set, vol dir que els altres tres han quedat endarrerits o s'han perdut i cal destacar dos companys que refacin el camí per anar a trobar-los.

Una vegada salvat el perill o vençuts els obstacles i de cara al bon camí, una cançó de marxa ritma el pas i treu forces insospitades. Després, l'humor i l'alegria reneixen camí de l'estació.

“El cos és l'instrument del qual l'ànima s'ha de valer per realitzar totes les seves aspiracions. Com més fort i perfecte sigui, millor podrà realitzar-les”.—MASARYK.

No estimbeu mai pedres ni roques en els cingles i pendants fortes. Destruirieu la vegetació, i moltes vegades podrieu ocasionar desgràcies que és absolutament necessari evitar.

Pàgines antològiques d'excursionisme

El salt de la núvia

Per Francesc Maspons i Labrós

Costa amunt, pujant sempre, que us dic que és ben afadigosa, a la fi s'arriba al cim de Puiggraciós, enlairat pic que pel coll de Montcada guaita sempre la comtal Barcelona. Estatge hi té allí la Verge Maria, i quan ve el segon diumenge de setembre, s'hi celebra un aplec que, per lo concorregut i escollit pot competir ben bé amb els de Sant Val'lerià i Sant Miquel, que es diuen els millors del Vallès. Del pla a corriolades la gent hi puja, i és deliciós veure com per tots els voltants, els diferents pobles es troben i s'ajunten i amb gatzara i broma hi puguen, sino és alguna que altra parella que, tot fent-se la cansonera, va quedant-se tot ronsejant per parlar a cau d'orella o tirar-se més amoretes que no pas flors hi ha en tota la muntanya, que us dic que no són poques.

Per les vores dels caminals, les oliardes, ufanoses, amb llurs grossos botons d'or, les cuixardes de botó blau, bones per les febres, les viudes i cabrilles, amb algun roser i lliri bosquetans, que es crien prop de les cases; mentre que per dins del bosc, les farigoles, romanins i espígols, sempre olorosos, les botxes, estepes de bona llei i les salabrigues, amb les seves cent i cent campanetes, donen tal aspecte i satisfacció, que no sap pas gens de greu l'afadigar-se d'aquella manera.

A la fi s'hi arriba, i quin goig n'heu l'ànima! L'altar de la Verge, que sembla un pa d'or de tan encesa lluminària, tota de presentalles; el cant de la Salve; la munió de gent entrant-ne i sortint-ne; la bellugadissa pel defora; el fluviol i sac de gemecs tocant sempre, i les danses que es comencen, tot allí captiva; sobre tot amb aquella immensitat de cel per sostre, i al fons, la bella i extensa plana.

Allí, per un costat es veu La Garriga, amb La Doma i les sanitoses aigües; més enllà, Llerona, amb la seva antiquíssima església, fundada pel Duc de Lorena; al peu del Montseny, Samalús, el mirador del Vallès; més enllà, La Roca, amb el seu elegant castell; Canovelles, amb la seva església gòtica; i Granollers, la vila romana, capital de la comarca, coneguda pels seus mercats i fires. A l'altre costat les muntanyes de la Costa, deixant veure de tant en tant la mar blavosa, i mostrant la Conreria de Montalegre, se-

nyor del Baix Vallès, i les petites i pintoresques valls de Montornès, Sant Fost i Campcentelles, la terra del vi dolç; més enllà, els cirerers de Caldes; cap al nord, Riells, terra de bons olis i ceves; i més lluny Terrassa, la antiga Egara, amb les seves tres antigues esglésies bizantines, i, ovirant-se totjust, el gloriós i antic monestir, joia de l'art, Sant Cugat del Vallès, i sempre, per

tot arreu, voltades de boscos, camps i pollancredes, les grosses pagesies, antigues cases pairals dels pagesos de Remensa. Tot es descobreix d'allí dalt, i ah!, com s'hi respira lluny del baf de la terra i al bell costat de la Vergel... I quants records d'antics fets i glòries ens vénen a la memòria!...

Un dia una gentil donzella hi pujava per a donar allí la seva mà a un ric comte que havia vingut de desconegudes terres. Bé és veritat que ella s'havia promès a Maria Santíssima i que la seva virginal promesa anava a trencar-se; prou de plors que li costava, però els seus pares i allegats ho volien, i ella havia d'obeir. El matí era formós; l'embaumat flaire de la matinada tot ho omplia, els violers llençaven els aromes més purs i les aurenets, joioses i alegres, amb els seus animats crits fendent la blanca claror que el sol totjust naixent donava, impetuoses es llençaven travessant l'espai amb una lleugeresa insospitada. No semblava sino, tant era lo amunt que puja-

ven, que, missatgeres de Déu, arpleguessin d'Ell alguna bona nova per dur-la a la terra. Així ho devia creure la donzella, car amb deliciós esguard les contemplava; la rosada anava brillejant per damunt troncs i mates, el refilet dels ocells de ressò en ressò es perdia, i al pla, esfumant-se la boira que cada mati el tapa, anaven mostrant-se poc a poc les blanques cases que matisen aquella bella catifa d'esmeragda.

Mentrestant, pujava costa amunt la comitiva, i, ara seguint la vora d'un torrent, ara per vinyes i boscos, feia camí vers l'ermita, que tota encesa de llum ja els esperava. Per l'altre costat una forta polsaguera donava mostra de que pujava una nova comitiva, i efectivament, era la del Comte, que entre mig de gatzara i joia volia anar també cap al Santuari.

Esdevingué que en un dels revolts del camí ambdues comitives es trobaren, car al jove se li feia tard d'ajuntar-se amb la seva promesa; més, tan bon punt fou al seu indret el cavall que duia la damisel·la, pegant un bot, girà en rodó i llencant-se impetuós costa avall, apretà a córrer de tal manera que talment semblava un liamp travessant la terra.

De sobte, el mateix aturdiment i sorpresa féu quedar parats a quants alli estaven; més, refets desseguida, llençaren a tota brida llurs cavalls darrera el de la donzella per veure si podien aconseguir-la. Però fou en va, car aquell corria tant, que, perduts els frens que el subjectaven, ni els quiets pins quasi d'ell s'adonaven, ni en el fons dels barrancs s'hi pintava la seva ombra, ni aturador tenia en cases, torrents i timbes; tot, tot ho atravessava. Era allò un vèrtig espantós que des del sot de Sant Bartomeu i el rieral de Bigues la gent espaordida mirava sense comprendre. Per fi el cavall arribà a l'indret d'un torrent que passa gairebé a l'indret de l'església de Bigues; la pollancreda verda i crescuda, enriquida pels penjois dels esbarzers i campanetes hauria donat goig de veure si el fornit i espès roldó, els galcerans punxosos, la falguera de prima cama i ampla fulla, romagueres i arsos que per tot arreu treien llurs caps i ho lligaven tot, no ho haguessin fet impossible, així com l'acostar-s'hi i el veure tan sols el fons de la torrentera. La timba es presentava dreta i espantosa, i el corcer, desbocat i brunzent com anava, no es deturà més que el temps precis per a pegar una més forta embranzida i llençar-se per damunt de tot allò, fins a ésser al jas de l'aigua.

Precisament a pocs passos ja anaven els que el perseguien, de manera que encara estava fent el salt quan per diferents punts paregueren aquells sobre la timba. Més ja havien fet tard; baixaren dels cavalls i anaren al llit del torrent a cercar cavall i donzella, car d'aquell fons no podien sortir-ne; però enlloc els vegeren. Solament on havia caigut el cavall, damunt d'una roca, hi van veure assenyalades les seves potes, que encara avui s'hi con-

serven; i des d'aquell dia quedà conegut aquell lloc, com se'n diu avui encara, el «salt de la núvia».

Francesc Maspons i Labrós nasqué a Granollers el dia de Sant Jordi de l'any 1840. Els seus pares havien traslladat temporalment llur residència a la capital vallesana, car les freqüents lluites civils d'aleshores així els ho havien aconsellat. Més tard retornaren a la ciutat comtal, i en aquella Universitat cursà el jove Francesc els estudis de Dret, fins adquirir el grau de notari, carrera que exercí durant molt temps.

Fou una de les figures capdavanteres de la Renaixença de les nostres lletres, i sobressortí en elles com escriptor eminent, d'un estil elegant i correcte, dintre l'ambient literari de la seva època. Publicà alguns periòdics i revistes, junt amb altres parents i amics seus; els principals foren "Lo Calendari Català" i "Lo Gay Saber". Però en ço que més sobressortí fou en el conreu de la ciència folklòrica. Ja hem fet notar, en les "Pàgines antològiques d'excursionisme" del número 1 d'aquest BUTLLETÍ, dedicades a la seva germana Pilar, que ells dos foren els que donaren als estudis folklòrics l'importància que realment mereixen, principalment en el cas de la nostra terra. Sobre aquest tema publicà, doncs, diverses monografies i altres treballs, com les "Semprevives", els quatre volums de "Lo Rondallaire", "Contes populars catalans", "Jochs de la infància", i les "Tradicions del Vallès". D'aquest darrer treball n'hem tret la tradició que hem copiat més amunt, bella mostra dels seus escrits, que són també caracteritzats per un fervent amor a la terra que el vegé néixer i a les seves llibertats.

Ocupà la presidència del Centre Excursionista de Catalunya, entitat de la qual era soci fundador. Essent bona part de la seva obra inspirada en la Naturalesa es comprèn que fos un entusiasta del nostre esport; des de la seva casa pairal de Bigues, realitzava excursions per tota la terra vallesana i per la resta de Catalunya, arribant a ésser un perfecte coneixedor de la seva pàtria.

Una vida tan plena d'activitats profitoses, s'esfumà el primer de setembre de 1901, data en que va morir a l'esmentada casa pairal. Granollers perdia, amb la seva mort, un fill il·lustre que l'honorava i Catalunya un dels homes que més havien treballat en tots els aspectes per a portar-li una fructífera Renaixença de les arts, ciències i lletres. — P.

El paisatge de la Plana de Vic

(continuació)

per Josep M.ª Puchades

I, si bé l'empremta que aquest ha deixat en el paisatge de la comarca és d'una palmària evidència, la part principal i bàsica per caracteritzar-lo la devem als agents físics, que coordinant llurs activitats han fixat les línies estructurals de l'aspecte de la contrada.

Descriure un indret qualsevol de la Plana, és descriure'n la generalitat. Si intentem donar compte del toporama d'un lloc especial, passarem, sense alteracions notables ni transicions accentuades, a presentar una visió de conjunt. Tal vegada pugui això interpretar-se com una afirmació de que a la comarca domini un uniformisme sorrut, una monotonia ensopida i grisa; ben al contrari, dintre la tònica general dels paisatges vigatans, trobem una varietat i una gradació que sorprèn l'observador. El torrent que al fons de la depressió s'ajunta als rius que la travessen, ha deixat darrera seu, despenjant-se de les altituds cap a les zones baixes, un conjunt de matisos graduals, en successió harmònica de perspectives.

Precisament a les aigües corrents és deguda en gran part aquesta diversitat relacionada, que es fa evident en observar les formes del relleu. La comarca gaudeix d'una pluviositat, si bé irregular, prou crescuda per a assegurar una constància de curs ben pronunciada, segons les estacions, i per tant, per a mantenir una continua activitat erosiva. La íntima connexió que lliga la topografia d'un terreny amb la manera d'actuar en ell els agents denudatrius, ressalta ací, doncs, fortament. Seguint les ribes fluvials, hom es dona compte totseguit d'aquesta enèrgica actuació; les cingleres tallades pel corrent i la nivellació de les valls, han resultat afavorits sovint per la feble resistència dels materials que es troben a la superfície. Als llocs on el procés erosiu ha tingut màxima intensitat, han desaparegut els sediments més recentment dipositats; en canvi, en alguns indrets on les calisses, margues, conglomerats i arenisques es presenten més consistents, ajudats a una especial posició topogràfica, han resistit millor els embats denudatrius, quedant encara en masses isolades, formant una sèrie nombrosa de tossals escampats per tota la contrada. Aquests pujols, veritables «monadnocks» o turons-testimoni, marquen, doncs, l'antic nivell de la Plana; en alguns indrets semblen agrupar-se, orientant-se generalment en sentit transversal i deixant entre ells unes petites valls. Són uns tossals ben típics de la comarca, i presenten tots ells la mateixa estructura característica; de poca elevació (fins al centenar de metres), mostren en els flancs,

nus de tota vegetació, la roca àrida que va desagregant-se, tot deixant les vessants, força accidentades i en pendent pronunciada. Els cims, que a vegades constitueixen veritables planells, és freqüent trobar-los clapissats de garrigues i plantes herbàcies, que a l'istiu, sota la forta activitat dels raigs solars, es ressequen i prenen un color groguenc característic.

Contrastant amb aquesta migrada vegetació, trobem, als llocs on l'essor de la capa de terra vegetal és més elevada, una densa i atapeïda flora, corresponent a unes aptituds agronòmiques superiors del terreny, degudes principalment a la seva posició i naturalesa geològica. Quan resulta fàcil la captació de les aigües corrents, com esdevé en les planes al·luvials, hom estableix conreus hortícoles, que ocupen una extensió força reduïda. L'àrea conreada de la Plana està dedicada gairebé als cereals i patates i farratges; i es comprèn la importància que tindran damunt del paisatge aquestes modalitats, degudes principalment a l'activitat humana.

Els poligons de terra cultivada els trobem generalment a la part baixa de la depressió en les inflexions del Ter, per exemple. Els meandres pronunciats que descriu aquest riu, han dibuixat en certs llocs penínsules que són unes veritables illes de verdor. Pollancredes ufanoses segueixen per tota la Plana el curs dels diferents corrents; en les gemades prades que les acompanyen també hi creixen, encara que en poca abundància, verns, àlbers, saules i altres arbres riberencs. Hom admira, redreçades en la campada extensa, les siluetes d'aquestes arbredes que cerquen els llocs humits de la contrada, i s'ajunten i es ramifiquen, estenent-se per quasi tota la depressió.

Sols en les calmes mancades de terrenys geonòmics, la naturalesa es presenta erma, deserta. La roca nua dóna al paisatge aquest to gris, que en l'horitzó es trenca per alguna roureda o alzinar isolats, que marquen la reduïda àrea forestal de la Plana. En aquests boscos, d'escassa importància, és freqüent trobar-hi alguns arbustes i boixos i quan s'apropen a les vessants de les muntanyes perifèriques també hi creixen els pins i els faigs.

Sovint es presenten molt apropats aquests llocs que tenen tan diferent vegetació; d'aquí resulta que sovint hom trobi contrastos notables de paisatge. Generalment, separades per un accident geogràfic, un canvi de naturalesa geològica o una condició física diferent (climatològica, per exemple), hom veu aquesta zona, densa i rica d'espècies vegetals, i una altra pobra, amb una flora generalment espontània, sense conreus.

No cal dir com l'aspecte del paisatge varia amb les estacions. A les acaballes de la tardor, quan la naturalesa ha pres aquell to trist i melancònic, comença la boira a estendre el seu mantell sobre la depressió, permaneixent-hi durant llargs espais de temps; a vegades és tan espessa, que deixa la superfície en una aclísia que ens fa recordar els països nòrdics.

En tot l'hivern aquest aire d'ensopiment i desolació de la naturalesa és fa encara més pujat; i sovint la neu cobreix de blanca capa tota la contrada. Però amb l'arribada de la primavera aquest aspecte esquerp es modifica totseguit, deixondint-se del letarg hivernal; el paisatge fa una bella eclosió i prompte una verdor ufana i gemada creix als camps, que estaven erms i despullats. Son els moments més encantadors i de màxima emoció estètica. Amb la vinguda de l'estiu, les temperatures elevades d'aquesta contrada de clima i paisatge continentals, transformen aquesta visió suggestiva i li lleven aquesta transitòria i excepcional meravella.

Però queden encara molts bells indrets que tot l'any gairebé conserven la seva elegant magnificència; podrem encara acostar-nos a aquestes plàcides riberes del Ter, tan amables i atractives, o bé arracerar-nos a l'ombra d'una roureda d'aquests turonets que decoren finament el paisatge, limitant-nos graciosament l'amplitud de l'horitzó. Constantment tindrem ocasió de gaudir sensacions agradables i fruit en la contemplació de bel·leses, que, com les de la Plana de Vic, altres comarques no estotgen.

Folklore

Cants del Vallès • La "Serra La Vella"

per Josep Font i de Falgàs

De mica en mica es va perdent el costum d'anar a cantar la «Serra la Vella». Unicament encara subsisteix en els pobles allunyats de les grans ciutats i en aquells llogarrets on els neguits del viure modern arriben rarament a les cases escampades, ça i enllà i, per tant, tenen més consistència els costums i no s'esfumen tan depressa les tradicions.

No fa molt temps, però, que en la nostra comarca vallesana es veien encara grups de minyons passar en un dia determinat, per les grans masies i cases de pagès, amb el propòsit de cantar la «Serra la Vella» i fer d'aquesta manera un bon recapte.

Uns quants dies abans del dia tradicional d'anar a cantar la «Serra la Vella» es reunien dos, tres, quatre i a voltes cinc xicots, per a assajar la cançó i preparar tot el què els feia falta, i en arribar al quart dimecres de quaresma, armats de bastó i xarrac i amb el cistell apunt per a posar-hi la probable recaptació que es faria, anaven casa per casa de la rodalia a oferir-se a cantar la cançó típica de la diada.

Rarament l'oferta era negada; i era llavors, si la colla es componia de tres minyons, que dos d'ells aguantaven el bastó per les extremitats i el tercer, amb

el xarrac feia l'operació de xarracar el bastó, amb suavitat, bo i seguint el compàs de la tonada, deixant marcada en la fusta el senyal del pas del xarrac.

Després d'haver fet la cantada i rebuda la paga corresponent, seguien el camí cap una altra casa, disposats a repetir la cançó, no sense abans acomiadar-se de la mestressa, i girar-se diverses vegades en el camí, per a regraciar-li el donatiu i cridar-li entusiàsticament «adeussiau!»

A cada casa que anaven es repetia la «Serra la Vella», tenint cura cada vegada de serrar el bastó uns quants centímetres més avall que l'anterior, el què servia, al final de la jornada, per a fer el recompte de les cases visitades.

El recapte consistia en pomes, figues, ous, ametllons, etc., etc., i en arribar al vespre era repartit tot equitativament, amb la consegüent joia dels cantaires, que s'acomiadaven plens d'auguris i promeses per l'any vinent.

Tenim entès que la «Serra la Vella» té moltes variants en la seva lletra i que en molts pobles del Vallès es canta diferent. Aquesta «Serra la Vella» que anem a posar a la consideració dels nostres llegidors, ens ha estat facilitada pel veí de Samalús, Andreu Oliveres.

Serra La Vella

Serra viraire, mal coquer
per guanyar coca i diner.

Jova, jova, porteu ous
que demà serem dijous.

Jova, jova, porteu cansalada
que la serra està embussada.

Jova, jova, porteu vi
que la serra no vol seguir.

Jova, jova, porteu pa
que la serra no vol passar.

Jova, jova, porteu oli
que la serra s'en va al dimoni.

Jova, jova, porteu figues
que demà serem amigues.

Violet, Sant Pere,
Violet, Sant Pau.
La caputxa us queia
la caputxa us cau.

El rector de Santa Agnès
sap fer coves i panês;
sap escriure sense riure
sap comptar fins una lliura.

Les velles en ben sopat
s'en van al llit ben aviat.
s'hi posen de llarg a llarg
i de través, com un bastó.

No em fan goig les velles, velles,
no em fan goig les velles, no!
Més m'agraden les jovenetes
que m'en fan bon repicó.

Del calaix al calaixó
vinga'n ous a la cistella;
del calaix al calaixó
vinga'n ous al cistelló.

Si en teniu i no ens en deu
us farem la rigo-rigo,
si en teniu i no ens en deu
us farem la rigo-reu.

Cursets i Conferències

MARIAN LASSÚS

En la tercera lliçó del curset d'Iniciació Arqueològica a càrrec del senyor Marian Lassús, que el dia 18 d'agost donà a la nostra Entitat, començà el dissertant explicant les principals característiques de l'Art Romànic que havia deixat interrompudes en la lliçó anterior.

Diu que aquest art és d'una pobresa general, sense magnificències; la seva escultura és simplement ornamental. Explica què fou l'escola romànica de Compostela, i demostra amb exemples les principals particularitats, remarcant que els treballs escultòrics són posats preferentment a les portalades i claustres. Parla de les belles pintures romàniques que representen sempre temes bíblics, i després d'exposar els problemes constructius de l'època, passa a explicar el moviment de transició vers l'Art Gòtic. Demostra que l'arquitectura gòtica té un perfecte equilibri en totes les seves parts, i tracta de la seva tècnica de construcció. Diu que els seus motius ornamentals són les motlures, rosetons i capitells; i s'esten en consideracions sobre el gòtic francès, l'alemany i el castellà, divergent del de Catalunya.

La darrera lliçó tingué lloc el dia 10 de setembre, i fou iniciada tractant de l'Art del Renaixement, que començà a Itàlia, intentant fer reviure l'art clàssic. Després d'una sumària ressenya de les escoles italianes, passa a parlar de la pintura durant el segle XVe esmentant les principals obres de l'època, fent remarcar els avenços experimentats. Demostra com l'ornamentació emprada en aquella península, i adaptada a les construccions espanyoles, les portà cap a les tendències plateresques, i diu que aquest estil resulta híbrid, recarregat. Fa una descripció del magnífic monument arquitectònic de l'Escorial, i totseguit es posa a parlar de la pintura i escultura italiana del Renaixement. Fa notar que després de Miquel Àngel nasqué l'Art barroc, poc elegant i no apropiat a la funció constructiva, i esmenta les derivacions que tingué a França. Explica la intervenció de Churriguera en l'adaptació del barroc a Espanya, i remarca les influències que ha deixat a la nostra terra.

Finalment, es referí breument a les tendències modernes, i fent un resum de les lliçons explicades, acabà el senyor Lassús el curset d'Iniciació Arqueològica. Ajudaren a comprendre les interessants explicacions del conferenciant, les projeccions de les obres principals i de llurs autors, esmentades en el curs de la dissertació.

ANTONI CUMELLA

Tal com estava anunciat, el dia 25 d'agost, primer de la Festa Major d'enguany, s'inaugurà l'Exposició d'Escultura i Ceràmica original del consoci i President de la Secció d'Estudi, En Antoni Cumella. Aquest acte era el primer dels que foren organitzats per a celebrar el IV aniversari de la fundació de la nostra Entitat. L'exposició, instal·lada a l'estatge de la Biblioteca Popu-

lar, fou closa el dia 18 de setembre, i constituí un èxit pel seu autor i per l'Aggrupació.

Les escultures reeixides del nostre company foren molt celebrades i considerades com fruits prometedors d'excel·lents produccions. Les obres de ceràmica, indiquen també una intel·ligent aptitud per les seves formes ben estudiades i estilitzades i per l'aplicació acurada dels vernissos i esmalts. D'entre elles foren les més admirades les artístiques peces de gres, d'una decoració simple i elegant.

FRANCESC SERRA

Com a clausura de l'exposició Cumella i final dels actes commemoratius del IV aniversari de l'Entitat, l'artista En Francesc Serra donà, el 18 de setembre, la seva anunciada conferència sobre «Retorn al Classicisme», a la sala de la Biblioteca Popular.

Després d'unes paraules explicatives de l'acte, pronunciades pel nostre President, En Salvador Llobet, començà a parlar el conferenciant fent notar que el classicisme no ha estat uniformista, puix que amb el temps ha acceptat les tendències més diverses; només ha exigut que les obres tinguessin un bon fons de qualitat i per refermar les seves afirmacions cita la frase de Goethe «feu obres bones i fareu obres clàssiques». Diu que modernament han sorgit una munió d'escoles que són només superficials la majoria. Parla de la darrera reacció clàssica a finals del segle XVIII, i cita els principals noms per arribar a l'impressionisme, passant pel romanticisme. Demuestra la importància que ha tingut l'impressionisme en l'interpretació del paisatge i la seva influència a Catalunya.

Remarca el gran domini del dibuix dels clàssics, i contrasta la depreciació que en fan alguns artistes moderns. Parla de la decadència de l'art a finals del segle dinovè i a principis de l'actual i al·ludeix els canvis d'escoles que s'han succeït darrerament. Esmenta la poca preparació de molts, l'arrivisme d'uns quants i la poca consciència artística de certs crítics que els han fet el joc.

Fa un paral·lel entre Ingres i Picasso, i diu que el darrer és el que ha interpretat més profundament la pintura moderna, malgrat moltes obres que té de fullaraca. Diu que els seus deixebles han recollit del mestre les coses més fàcils i més discutibles. Afegeix que Picasso ha passat per totes les disciplines i que, malgrat els seus errors i el seu modernisme, és l'artista que ha sublimitzat més el moment estàtic. Diu que per orientar la nova pintura cal tornar als clàssics, però per vies modernes; classicisme no vol pas dir agombolament sistemàtic de disciplines acadèmiques ni tampoc desenfrenada passió intuïtiva, sinó el perfecte equilibri entre la facultat creadora i el domini tècnic.

El públic, que omplia el local, aplaudí la interessant dissertació del conferenciant.

Notes

■ En el darrer número del BUTLLETÍ i en l'història de l'Agrupació, hi aparegué que l'àmfora romana trobada a El Coll havia estat reconstruïda pel soci ceramista Antoni Cumella. Enemics de tota distinció especial en el sí de l'Entitat, no acostumem a esmentar noms quan es tracta d'una tasca col·lectiva de l'Agrupació, car considerem que és la Societat la que treballa, on tots i cadascú hi aporta el seu saber. Però un dels nostres redactors parlà del soci Antoni Cumella— la tasca del qual és ben digne d'elogi— i posat a fer-ho oblidà el nom d'En Josep Busquets, altre soci entusiasta, el qual ajudà a aquell eficaçment en la reconstrucció de l'àmfora esmentada. Per fer part a aquest dels mèrits que li pertoquen, fem avui aquest aclariment, i al mateix temps aprofitem l'avinentesa per fer aquesta declaració de principis, que creiem necessària.

■ El dia 3 de setembre tingué lloc al nostre estatge una reunió de la Secció Feminal, per tal d'elegir nova Junta Directiva. Les senyorettes reunides, després d'un canvi d'impressions, acordaren reelegir la Junta anterior que estava formada així: President, senyoreta Montserrat Soler; Secretària, senyoreta Carme Puig i vocal senyoreta Maria Rotllant.

■ En la reunió general ordinària de la nostra Entitat, que tingué lloc el dia 17 de setembre, es reelegí igualment com secretari el Sr. Josep Maria Puchades, com tresorer el Sr. Joan Rodons i s'elegiren per vocals els Srs. Jaume Riera i Pere Llac. Al mateix temps es confirmà com vocals el President de la Secció d'Estudi, Sr. Antoni Cumella, i la senyoreta Montserrat Soler, Presidenta de la Secció Femenina.

■ En la cursa social de regularitat celebrada el dia 4 de setembre, resultaren guanyadors la parella Salvador Llobet-Carme Llobet en primer lloc, i la parella Jaume Riera-Teresa Garriga en segon. Així mateix les proves de salts d'alçada i de llargada, i el llançament de pes foren guanyades també per En Jaume Riera.

■ Agraïm sincerament l'elogi que de la tasca de la nostra Entitat aparegué al setmanari local «LA GRALLA», el 18 de setembre proppassat, i n'apreciem l'estímul que representa per a prosseguir endavant en l'obra que ens hem emprès.

■ Després de llarga i dolorosa malaltia, el dia 16 de setembre morí la mare de l'entusiasta consoci, redactor del BUTLLETÍ, En Josep Font i de Falgàs.

No cal dir com ens associem al dol del company Font.

■ Preguem als que tinguin exemplars duplicats del BUTLLETÍ, o bé als que no els interessi guardar-los, que vulguin portar-los a la nostra Entitat, per tal de poder servir la demanda d'exemplars atrassats que tenim.

■ S'està constituint, dintre l'Agrupació, una secció gimnàstica que hom vol organitzar adequadament. Els que desitgin inscriure-s'hi poden fer-ho al nostre estatge, els dissabtes a les nou del vespre.

■ Per a instal·lar més pràcticament les col·leccions de l'Agrupació, hem adquirit un armari amb prestatgeria especial ben a propòsit per l'acondicionament d'exemplars mineralògics i altres objectes recollits.

■ Durant el mes de setembre hi ha hagut un viu debat entre la premsa vallesana, car semblava que Sabadell volgués atorgar-se, com ja ho ha intentat varies vegades, la capitalitat exclussiva de la comarca del Vallès, atenent-se a la pròxima estructuració territorial de Catalunya. Tot fou, però, un malentès, segons digueren, i la qüestió, en la part que més ens afecta, sembla ésser resolta. La Casa del Vallès ha publicat una encertada declaració de principis, que ens sembla una ee les solucions més lògiques i escaients.

■ D'acord amb la petició formulada per l'Entitat, el Director de les Biblioteques Populars de la Generalitat, ens ha tramès una col·lecció d'uns seixanta llibres, que el Consell del nostre primer organisme oficial acordà cedir-nos generosament. Són, doncs, a la disposició dels nostres consocis aquests volums que han vingut a augmentar la nostra Biblioteca.

■ El consoci Josep Busquets ha fet donatiu a l'Agrupació d'un important nombre de rajoles decoratives del segle XVIIIe. L'Entitat agraeix profundament l'aportació del senyor Busquets.

Observacions meteorològiques locals
Dades pluviomètriques

Nota facilitada pel Servei Meteorològic del Col·legi Municipal de Segona Ensenyança

A G O S T 1 9 3 2				S E T E M B R E 1 9 3 2			
Dia	Milímetres	Vents	Núvols	Dia	Milímetres	Vents	Núvols
26	12	E	(Ci Cu)	1	14	S E	(Cu)
27	13·5	E	(Ci Cu)	2	1·7	S	(Cu)
28	0·8	S	(Fr-Cu)	9	1·5	S	(Ci-Es)
29	6·2	S	(Cu)	10	8·6	S	(Ci-Es)
31	2·5	S	(Cu-Hi)	12	0·9	W N	(Cu)
				28	8·5	N E	(Cu Es-Ni)
				30	7·5	N S	(Ci)

Hores d'observació, a les 10.

Programa

dels actes organitzats per l'Agrupació per als mesos de Novembre i Desembre

NOVEMBRE

Dies 5 i 6. — Excursió de «camping» a Manlleu, Sant Pere de Casserres, Sant Romà de Sau, Castell de Sabassona, Folgaroles i Vic.

Pressupost, 7 pessetes.

Cap de colla, Lluís Fort. Vocals, J. Vinyes i J. Riera.

Sortida, el dia 5, a les 16'58 per l'estació del Nord.

Dia 13. — Excursió a Cardedeu, Can Montells, Sant Hilari, Cànoves, Castell de Cànoves, Roc Fiter i Sant Salvador.

Cap de colla, S. Llobet. Vocals, J. Busquets i A. Caballeria.

Pressupost, 1'90 pessetes.

Sortida, a les 6'30, per l'estació de França.

Dia 27. — Excursió, junt amb la Secció Feminal, a La Garriga, Turó de Santa Margarida, El Mojó, Pla de la Batalla, Vallcàrcarai Figaró.

Cap de colla, Antònia Soler. Vocals, Montserrat Soler i Joana Vallverdú.

Pressupost, 1'55 pessetes.

Sortida, a les 7'30 estació del Nord.

DESEMBRE

Dia 4. — Excursió a Manlleu, La Teuleria, Salt del Cabrit, Sant Vicens, Collformic, Forat de les Tunes, La Feu i Bauma del Teixidor.

Cap de colla, J. Font. Vocals, A. Caballeria i M. Navalón.

Pressupost, 7 pessetes.

Sortida, a les 7, estació de Les Franqueses.

Dia 11. — Excursió, junt amb la Secció Feminal, a La Garriga, Puiggraciós, Can Mastret, Coves de Valderrós i Riells del Fai.

Cap de colla, S. Llobet. Vocals, P. Llac i Montserrat Soler.

Pressupost, 2'80 pessetes.

Sortida, per l'estació del Nord, a les 7'30.

Dia 18. — Excursió a Cardedeu, Can Bellsolà, El Fou, Can Gol, Sant Pere de Vilamajor, brollador d'aigua mineral «La Roureda».

Cap de colla, S. Llobet. Vocals, J. Llacuna i A. Cumella.

Pressupost, 1'90 pessetes.

Sortida, a les 6'30, estació de França.

Dies 25 i 26. — Excursió, junt amb la Secció Excursionista de l'Ateneu Igualadí, a Aiguafreda, La Mora, Matagalls, Sant Marçal (nit), Les Agudes, Santa Fe i Gualba.

Cap de colla, A. Caballeria. Vocals, P. Llac i J. Riera.

Sortida, a les 7, per l'estació de Les Franqueses.

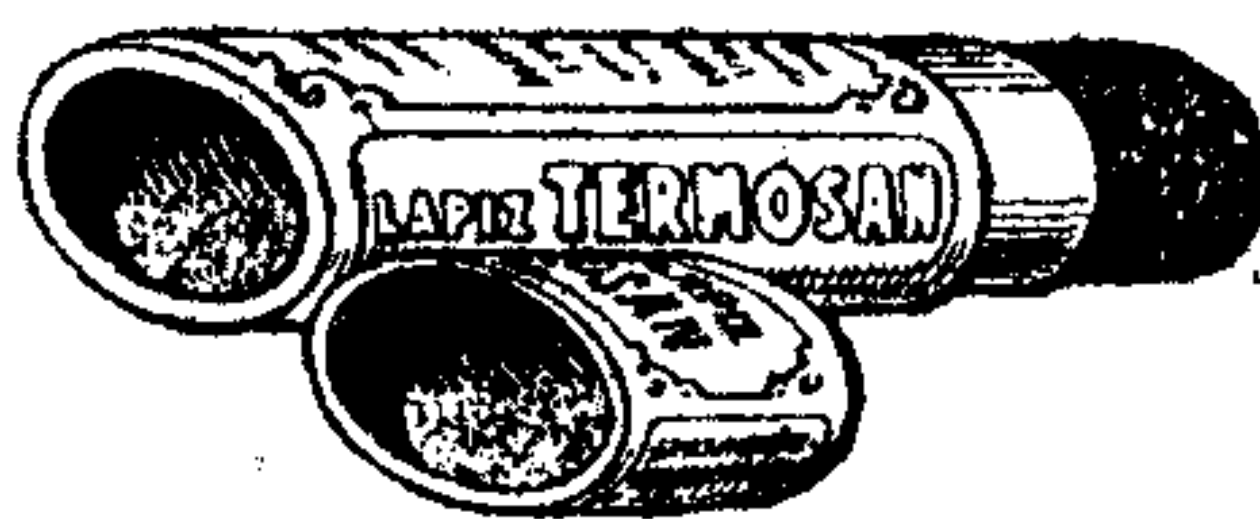
El llapis **TERMOSAN**

Indispensable per tots els esports. Res tan eficaç per combatre el dolor i congestions, ni tan senzill d'aplicar, perquè sempre està a punt. Basta fregar lleugerament la part dolorida, cobrint-la amb un mocador o bé amb una bena i va desapareixent el dolor produït per possibles accidents. El llapis **TERMOSAN** no ocupa lloc. No embruta. No irrita gens. No fa mala olor. S'aplica tal com es presenta.

Demani fullet al Dipòsit general: **RAMON SALA**

Carrer de Paris, 174

BARCELONA

Si voleu vestir amb distinció...

**Si voleu triar d'un gran assortit en els
articles de Camiseria...**

Si voleu comprar a preus econòmics...

Feu les vostres compres a la Camiseria

LES NOVETATS

Claudi Senti

Carrer Clavé, 8 • Granollers

**Renteu la roba amb
Sabó en pols**

MARTE

**i obtindreu més
economia, nete-
dat perfecta i
gran estalvi
de temps**

**Llavors seleccionades
d'Horticultura
i Floricultura**

JOSEP M.^A PONS

PARETS DEL VALLÈS

Telèfon 10

Diumenges, a Sabadell

Dimarts, a Mollet

Dijous, a Granollers

davant la Caixa d'Estalvis

**A PARETS-LLISSÀ (Carretera
de Ribes, Km. 23'800, tots els
dies de l'any**

*Encar que
la moxilla
estiga plena..*

sempre hi haurá lloc per uns cubets de caldo Maggi amb les seves llaunetes tan pràctiques que tancan hermeticament. Amb aquets cubets podeu preparar, tenin tan sols aigua bullenta, en un instan un brou exquisit, reconfortan, estimulan, que vos treurá la set i vos procurarà una sensació de ben-estar.

Caldo Maggi

Novetats

per a

Senyora

Montaña

**La casa de la
dona elegant**

Granollers

Plaça de la República, 36

Telèfon 100